

Paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing

Weerstandvermogen

Het weerstandvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor we geen maatregelen hebben getroffen, maar die voor de financiële positie van onze gemeente wel van materiële betekenis kunnen zijn. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden waarover we beschikken om niet begrote kosten te dekken. Denk hierbij aan de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. We houden als ondergrens 10 % van het uitgavniveau van de jaarbegroting aan als de norm voor het weerstandvermogen. Dit bedrag dient in de algemene reserve aanwezig te zijn. In deze paragraaf vindt u een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat wij op dit gebied voorstaan.

Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Gelet op het raadsbesluit van 23 maart 2009 wordt voor de bepaling van de weerstandscapaciteit uitsluitend gekeken naar de post onvoorzien en de algemene reserve.

Post onvoorzien

Voor de post onvoorzien is een bedrag van €30.000 vastgesteld. (amendement 38 bij de begrotingsbehandeling 3 november 2014)

Berekening van de weerstandscapaciteit voor de periode 2019-2023

De omvang van de algemene reserve wordt bepaald conform de vastgestelde jaarrekening 2018.

Weerstandscapaciteit	
Omvang Algemene Reserve per 1 januari 2018	3.447
Bij: resultaatbestemming Jaarrekening 2018	4
Af: vastgestelde mutaties 2019	-414
Subtotaal verwachte stand Algemene reserve per 1 januari 2020	3.037
Omvang van de post onvoorzien	30
Bij: Dotatie 2020 + 2021 inzake precario opbrengsten gasleiding en afbouw liander	861
Af: Onttrekkingen 2021-2023	0
Verwachte weerstandscapaciteit per 2023	3.928

(Bedragen x €1.000)

In afwijking op het raadsbesluit van 23 maart 2009 wordt hieronder een berekening van de weerstandscapaciteit weergegeven inclusief de onbenutte belastingcapaciteit. De onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Oostzaan bedraagt 44%.

Weerstandscapaciteit	
Omvang Algemene Reserve per 1 januari 2019	3.447
Bij: Jaarrekeningresultaat 2018	4
Af: vastgestelde mutaties 2019	-414
Subtotaal verwachte stand Algemene reserve per 1 januari 2020	3.037
Omvang van de post onvoorzien	30
Bij: Dotatie 2021 inzake precario opbrengsten gasleiding en afbouw Liander	861
Bij: onbenutte belastingcapaciteit (€1.143.000 per jaar)	4.572
Verwachte weerstandscapaciteit per 2023 inclusief onbenutte belastingruimte	8.500

(Bedragen x €1.000)

Risicomanagement

Het college onderkent de noodzaak van risicomanagement als instrument om risico's beheersbaar te maken en waar mogelijk te reduceren. Gemeenten lopen steeds meer risico's bij de uitoefening van hun taken. Onder risico's wordt verstaan het gevaar voor schade of verlies als gevolg van interne en externe omstandigheden. Het betreft risico's waarvoor geen voorziening kan worden gevormd omdat de omvang niet bekend is. Bijzondere aandacht moet hebben het toenemende risico dat particulieren en het bedrijfsleven de gemeente steeds vaker aansprakelijk stellen voor schade die ontstaan is bij de uitvoering van haar taken. Dit geldt zowel voor onrechtmatig- als voor rechtmatig handelen (en nalaten) van de gemeente. De grenzen waarbinnen de overheid verplicht is tot schadevergoeding zijn de laatste jaren sterk verruimd. Daarnaast heeft de gemeente te maken met een sterkere claimbewustheid bij burgers en het bedrijfsleven. Benadeelden weten steeds beter de schade op de overheid te verhalen. Omdat het gewenst is dat de verantwoordelijke bestuursorganen zicht hebben op de risico's die de gemeente loopt, wordt in dit hoofdstuk inzicht gegeven in de voor de gemeente meest relevante risico's.

Risicobeheersing

Wij werken met een gestructureerde en systematische aanpak van risicomanagement. Hierbij maken we een keuze uit de volgende beheersmaatregelen:

- Vermijden. Dit houdt in dat het beleid waar een risico door ontstaat wordt beëindigd, op een andere manier wordt vorm gegeven of geen beleid gestart wordt dat een risico met zich meebrengt.
- Verminderen. Het risico afdekken door middel van een verzekering, voorziening of budget in de begroting.
- Overdragen. Het beleid dat een risico met zich meebrengt uit laten voeren door een andere partij die daarbij ook de financiële risico's overneemt.
- Accepteren. Accepteren dat er een risico is en de eventuele financiële schade volledig via de weerstandscapaciteit afdekken.

Op dit moment zijn de bekende risico's financieel vertaald en gerelateerd aan het weerstandsvermogen.

Risicomanagement is het identificeren en kwantificeren van risico's en het bepalen van activiteiten die de kans van optreden en/of de gevolgen van risico's beheersbaar houdt. Een risico wordt daarbij gedefinieerd als de kans op een gebeurtenis die een negatief effect heeft op de continuïteit van de bedrijfsvoering of op de financiële positie van de gemeente. Een actueel risicoprofiel zorgt er onder andere voor dat er beter kan worden ingeschat hoe de risico's zich verhouden tot het weerstandsvermogen van de organisatie. Het weerstandsvermogen is de mate waarin financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Per programma zijn de risico's benoemd, met de maatregelen om de risico's tot een minimum te beperken. In het volgende schema worden de risico's gekwantificeerd. De toelichting op de genoemde risico's vindt u bij de desbetreffende programma's.

Risico kans	percentage	Risico
1	25%	laag
2	50%	ruim
3	75%	hoog

Programma	Risico	Financieel belang	Risico kans	Reken%	Risico bedrag Incidenteel	Risico bedrag Structureel
Dienstverlening	Digitale Agenda 2020	50	2	50	25	
Ruimtelijke ontwikkeling	Planologische procedures	50	2	50		25

Sociaal Domein	Participatie	150	1	25		38
	Jeugdhulp	200	3	75		150
	WMO	200	1	25		50
Maatschappelijke participatie	Kunstgrasvelden	350	3	75	262	
	Leerlingenvervoer	50	2	50		25
Leefomgeving	Gladheidbestrijding	80	2	50		40
	Riolering	200	2	50		100
	Juridische procedures	100	2	50	50	
Bestuur en Organisatie	Gemeentegaranties	100	1	25		25
	Algemene uitkering	200	2	50		100
Totaal					337	553

(Bedragen x €1.000)

Het totaalbedrag van eventueel zich voor doende risico's bedraagt € 890.000, waarvan € 553.000 met een structurele consequentie. De berekende weerstandscapaciteit bedraagt per 2020 totaal € 8.500.000 . De vastgestelde norm in de nota weerstandsvermogen bedraagt een ratio van > 2. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit minimaal twee maal zo groot moet zijn als het berekende bedrag waarvoor we risico kunnen lopen. Uit bovenstaande berekening blijkt dat voor de het jaar 2020 het weerstandsvermogen groter is dan de door de raad vastgestelde ratio van 2. Daarnaast is de hoogte van de Algemene Reserve hoger dan 10% van het uitgavenniveau van de begroting 2020.

Beheersmaatregelen

Programma 1

Beheersen risico inzake Digitale Agenda 2020

Onder regie van de Digi-commissaris maken overheidsorganisaties plannen over de voortgang en (door)ontwikkeling van een veilige en betrouwbare digitale overheid. Deze plannen worden vastgelegd in de Digitale Agenda 2020 (DA2020), die jaarlijks wordt herijkt. Naast commitment van alle overheden is de Rijksfinanciering een blijvend punt van aandacht. De landelijke planning binnen de Digitale Agenda 2020 is niet altijd helder, en bovendien stelt het Rijk niet voor alle activiteiten middelen beschikbaar. Het risico is aanwezig dat de gemeente hierdoor voor een voldongen feit wordt geplaatst, en zelf voor de financiering zorg dient te dragen.

Beheersmaatregel:

- De implementatie van onderdelen van e Digitale Agenda 2020 laten wij gelijk oplopen met de implementatie van het zaakstelsel Mozard of andere relevante aanpassingen in onze systemen. Op het moment dat dit voor de inrichting van onze processen noodzakelijk is, sluiten wij ook de relevante onderdelen van de Digitale Agenda 2020 aan. Op deze manier trachten wij kostenefficiënt te werk te gaan.
- Als gemeente zijn wij volgend en geen koploper in de ontwikkelingen. Daarbij gaan we alleen mee, waar mogelijk, met ontwikkelingen waar ook geld beschikbaar voor wordt gesteld vanuit de regering.

Programma 2

Beheersen risico planologische procedures

Risico's voor dit programma liggen in het meewerken aan planologische procedures en het aangaan van overeenkomsten met ontwikkelaars. Er kan planschade ontstaan, een ontwikkelaar kan failliet gaan en er kunnen geschillen ontstaan over de uitvoering van werkzaamheden.

Beheersmaatregel:

- De risico's worden beheerst door sluitende afspraken te maken in planschade overeenkomsten en anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars. Ook worden garanties in de overeenkomsten opgenomen.
- We zetten in op wijziging van het bestemmingsplan. Hiermee wordt bedoeld dat bij planologische procedures actief zal worden meegewerkt en meedenken met initiatiefnemers en belanghebbenden. Hierdoor beperken we het risico op juridische procedures

Programma 3

Beheersen risico inzake inkomensvoorziening

De cliënten met een beperking vinden lastiger een baan en stromen daardoor niet snel uit de uitkering of zij hebben voor hun hele werkzame leven een aanvullende uitkering nodig. Er komt een groep die alleen middels een loonkostensubsidie voor onbepaalde tijd een baan zal vinden. We gaan hierdoor meer uitkeringen verstrekken en langduriger.

Beheersmaatregel:

- Budgetbewaking en monitoren van de financiële cijfers per kwartaal.
- Maandelijks overleg met team werk en inkomen over de opbouw huidig cliëntenbestand, kenmerken instroom en mogelijke knelpunten in de doorgeleiding naar werk.
- Strakkere controle op cliëntniveau op de meewerkingsplicht en zo nodig handhaving inzetten.

Beheersen risico inzake jeugdhulp

Na een grondige analyse is de begroting voor 2019 bijgesteld, en zijn de structurele effecten opgenomen in de begroting 2020.

Daarnaast wordt sinds 2018 met een nieuwe inkoopstrategie rondom specialistische jeugdhulp gewerkt. Deze nieuwe bekostigingssystematiek en de daaraan gekoppelde administratie zorgen voorsnog voor een hoge mate van onzekerheid, zowel aan de kant van de gemeenten als aan de kant van de gecontracteerde aanbieders. Daarom wordt gezamenlijk gewerkt aan een nadere analyse en de bijbehorende oplossingen.

Beheersmaatregel:

- Met aanbieders en verwijzers wordt op (boven)regionaal besproken welke ingrijpende maatregelen nodig zijn om voor 2020 de budgetten specialistische jeugdhulp goed te beheersen. Zo worden er voor 2020 normbudgetten ingesteld.
- Voor de tekorten op jeugd, zijn regionaal de handen ineengeslagen om landelijk te lobbyen voor extra middelen.

Beheersen risico inzake Participatie

De doelgroep met een beperking zal lastiger een geschikte baan vinden. Op de werkplek zal langdurig begeleiding plaats moeten vinden om de baan ook te behouden.

Beheersmaatregel:

- Budgetbewaking en monitoren van financiële cijfers per kwartaal.

- Duidelijke en transparante afspraken met externe partners die voor ons een deel van de instrumenten uitvoert.
- Periodiek overleg met externe partners waar de behaalde resultaten worden getoetst aan de afspraken.
- Cliëntbestand is helder in beeld en welke kwaliteiten cliënten bezitten. Op deze wijze zal een vacature die is opgesteld sneller ingevuld kunnen worden.

Beheersen risico inzake verstrekkingen WMO

De kosten voor de verstrekkingen Wmo zijn afhankelijk van de vraag en hebben een open einde. De vraag en kosten van toegekende voorzieningen fluctueren. Veranderingen in de zorg, de vergrijzing en het scheiden van wonen en zorg leiden mogelijk tot extra druk op de budgetten voor het sociaal domein.

Beheersmaatregel:

- We bewaken het budget en monitoren de uitgaven aan ondersteuning door gecontracteerde aanbieders. Hierover wordt naar het bestuur gerapporteerd.
- Voor de tekorten op jeugd worden regionaal de handen ineengeslagen om landelijk te lobbyen voor extra middelen.

Programma 4

Beheersen risico inzake kunstgrasvelden

De kunstgrasvelden van de voetbalvereniging OFC zijn aangelegd in 2009. Op basis van rapporten uit 2008 is gekozen voor een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Door het intensieve gebruik van de velden bestaat het risico op de vervanging van de velden, eerder dan de geplande 15 jaar. Hierdoor moeten de huidige velden versneld worden afgeschreven, en ontstaat een financieel risico.

Beheersmaatregel:

- We bewaken de status van de velden, en laten jaarlijks keuringsrapporten opstellen waarin de status van het veld wordt beschreven.

Beheersen risico inzake leerlingenvervoer

De kosten van leerlingenvervoer worden gefinancierd op basis van een open eindregeling. Het aantal kinderen dat gebruik maakt van de regeling is onvoorspelbaar en varieert per schoolperiode. Grootste kostenpost is het aangepast vervoer omdat er geen grip is op deelname van het aantal leerlingen en het aantal gereden ritten per dag. Door de aanbesteding in 2017 is er nu maar één aanbieder van aangepast vervoer en is de route-indeling in één hand waardoor vervoer efficiënt verloopt.

Beheersmaatregel:

- Het leerlingenvervoer wordt gemonitord. Elk kwartaal wordt een rapportage geleverd, waardoor het verbruik inzichtelijk is.
- Gericht communiceren met basisscholen, speciaal onderwijs en medisch kinderdagcentrum over het aanvraagproces leerlingenvervoer bij de gemeente en de voorwaarden om in aanmerking te komen.

Programma 5

Beheersen risico inzake gladheidbestrijding

De winters zijn de laatste jaren zacht, waardoor er relatief weinig gestrooid wordt. Het reguliere budget is hier op aangepast. Bij een strenge en langdurige winter kunnen de kosten echter oplopen tot €80.000 .

Beheersmaatregel:

- Jaarlijks wordt nagegaan of het budget verhoogd moet worden door stijgingen in loonkosten en/of een hogere zoutprijs.

- Stimuleren van ondernemers op bedrijventerreinen om zelf te strooien; goed werkgeverschap en inzet op veiligheid.

Beheersen risico Riolering

Ondanks een recent vastgesteld Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2025 ontstaat het risico dat het rioleringsstelsel vraagt om versnelde herstellingswerkzaamheden. In eerste instantie komen deze kosten voor rekening van de voorziening riool.

Beheersmaatregel:

- Jaarlijkse inspecties van het rioleringsstelsel
- Regulier onderhoud aan het riool correct en regelmatig uitvoeren

Beheersen risico inzake juridische procedure

Er lopen een aantal juridische procedures. Hier kan een mogelijk financieel effect door ontstaan. Op dit moment dat dit het geval is zullen wij de gemeenteraad inlichten en betrekken bij de besluitvorming.

Beheersmaatregel:

- We doen onderzoek naar oplossing voor problemen met aangegane verplichtingen

Programma 6

Beheersen risico inzake algemene uitkering

Bij de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds wordt de “samen trap op/samen trap af” systematiek gehanteerd. Als de rijksuitgaven dalen, daalt de Algemene Uitkering voor de gemeente mee en vice versa. Uit ervaring blijkt dat dit zowel negatieve als positieve effecten kan hebben voor de gemeente.

Beheersmaatregel:

- Gedurende het begrotingsjaar worden aanpassingen in de algemene uitkering verwerkt in de planning en control documenten. Risico's op grote mutaties worden door het jaar heen gevolgd. Uitgangspunt bij de kadernota 2020 is de meicirculaire 2019.

Beheersen risico inzake gemeentegaranties

Het huidige beleid van de gemeente is om geen garanties op geldleningen meer te verstrekken, tenzij er zwaarwegende belangen zijn waarbij het verstrekken van een garantie toch gewenst is. Oostzaan staat nog (gedeeltelijk) garant voor in het verleden verstrekte leningen van derden. Oostzaan staat garant voor leningen van sportverenigingen, verenigingsgebouwen en woningstichtingen. Hoewel we hier in het verleden nog nooit een nadeel door hebben ervaren, bestaat er een risico dat een partij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen, en de gemeente op de garantstelling wordt aangesproken. De gemeente Oostzaan heeft per ultimo 2018 een saldo van €16.908.115 uitstaan aan afgegeven gemeentegaranties.

Beheersmaatregel:

- Wij monitoren jaarlijks de gemeentegaranties om inzicht te houden op de hoogte van garanties en eventuele mutaties.

Beheersen risico inzake de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie

De risico's en de beheersmaatregelen betreffende de bedrijfsvoering op het gebied van personeel en ICT zijn opgenomen in de begroting 2020 van OVER-gemeenten. OVER-gemeenten heeft op basis van de GR een zeer beperkt weerstandsvermogen. De risico's op kostenoverschrijdingen worden daarom gedragen door de deelnemende gemeenten.

Beheersmaatregel:

- De raden worden periodiek geïnformeerd inzake de gang van zaken bij OVER-gemeenten door de algemeen directeur van OVER-gemeenten. De colleges worden door het DB, met ingang van 2019 door middel van kwartaalrapportages,

geïnfomeerd over de financiële en personele gang van zaken binnen OVER-gemeenten.

Financiële Kengetallen

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten) zijn er een aantal verplichte financiële kengetallen die meer zicht moeten geven over de financiële positie en de vergelijkbaarheid daarvan met andere gemeenten.

Alle bedragen in onderstaande tabellen zijn x €1.000

Netto schuldquote

De netto schuldquote spiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote	JR 2018	BG 2019	BG 2020	BG 2021	BG 2022	BG 2023
A Vaste schulden	28.996	27.600	32.006	33.806	35.456	36.756
B Netto vlottende schuld	1.292	5.057	983	831	2.405	1.882
C Overlopende passiva	763	1.259	1.230	1.113	649	572
D Financiële Activa (excl. verstr. leningen)	1.207	1.195	1.172	1.172	1.172	1.172
E Uitzettingen < 1 jaar	2.208	5.817	3.880	3.525	3.685	3.350
F Liquide middelen	148	147	147	147	147	147
G Overlopende activa	638	30	30	30	30	30
H Totale baten excl. Mutaties reserves	19.842	20.086	20.824	21.144	20.928	21.244
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	136,70 %	133,06 %	139,35 %	146,03 %	159,96 %	162,45 %

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op deze manier wordt het aandeel van de verstrekte leningen in beeld gebracht en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote	JR 2018	BG 2019	BG 2020	BG 2021	BG 2022	BG 2023
A Vaste schulden	28.996	27.600	32.006	33.806	35.456	36.756
B Netto vlottende schuld	1.292	5.057	983	831	2.405	1.882
C Overlopende passiva	763	1.259	1.230	1.113	649	572
D Financiële Activa (incl. verstr. leningen)	1.661	1.623	1.635	1.635	1.635	1.635
E Uitzettingen < 1 jaar	2.208	5.817	3.880	3.525	3.685	3.350
F Liquide middelen	148	147	147	147	147	147
G Overlopende activa	638	30	30	30	30	30
H Totale baten excl. Mutaties reserves	19.842	20.086	20.824	21.144	20.928	21.244
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	134,39 %	130,93 %	137,13 %	143,84 %	157,75 %	160,27 %

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft aan het Eigen Vermogen als percentage van het Totale Vermogen.

Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente.

Solvabiliteitsratio	JR 2018	BG 2019	BG 2020	BG 2021	BG 2022	BG 2023
A. Eigen vermogen	5.012	4.986	5.349	5.128	5.034	5.087
B. Balanstotaal	38.010	40.745	41.434	42.856	45.562	46.447
Solvabiliteit (A/B) x 100 %	13.19 %	12.24 %	12.91 %	11.97 %	11.05 %	10.95 %

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Grondexploitatie	JR 2018	BG 2019	BG 2020	BG 2021	BG 2022	BG 2023
A Niet in expl. genomen bouwgronden	0	0	0	0	0	0
B Bouwgronden in exploitatie	90	0	0	0	0	0
C Totale baten (excl. mutaties reserves)	19.195	0	0	0	0	0
Grondexploitatie (A+B) / C x 100%	0,47 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte	JR 2018	BG 2019	BG 2020	BG 2021	BG 2022	BG 2023
A Totale structurele lasten	19.642	20.044	20.518	20.847	21.200	21.465
B Totale structurele baten	19.195	20.086	20.973	21.385	21.199	21.515
C Structurele toevoegingen aan reserves	645	150	376	486	-2	0
D Structurele onttrekkingen aan reserves	1.097	320	61	10	0	0
E Totale baten excl. mutaties reserves	19.195	20.086	20.824	21.144	20.928	21.244
Structurele Exploitatieruimte ((B-A) + (D - C)) / E x 100 %	0,03 %	1,06 %	0,67 %	0,29 %	0 %	0,24 %

Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De woonlasten van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 en uit te drukken in een percentage.

Belastingcapaciteit	JR 2018	BG 2019	BG 2020	BG 2021	BG 2022	BG 2023
A OZB lasten bij gezin met gem. WOZ *	277	284	333	333	333	333
B Rioolheffing bij gezin met gem. WOZ *	287	294	298	298	298	298
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	292	299	336	336	336	336
D Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0	0
E Totale woonlasten met een gem. WOZ *	856	877	967	967	967	967

Belastingcapaciteit	JR 2018	BG 2019	BG 2020	BG 2021	BG 2022	BG 2023
F Woonlasten landelijk gemiddelde (T-1) /**	723	730	733	733	733	733
Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde (E/F) x 100 %	118,4 %	120,1 %	131,9 %	131,9%	131,9%	131,9%

*) Bij de OZB-lasten is voor de jaren 2018 en 2019 uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde (€271.000). Met ingang van 2020 wordt uitgegaan van een gemiddelde WOZ waarde van €300.000 . Genoemde bedragen zijn berekend tegen het eigenaars tarief. Hierin is dus niet meegenomen dat een deel van de gezinnen geen eigen woning heeft. Niet bekend is hoe dit bij de landelijk gemiddelde woonlasten is verwerkt.

***) De woonlasten van het gemiddelde zijn gebaseerd op de woonlasten van het jaar voorafgaand aan onze jaarcijfers. De gemeentelijke lasten 2020 worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde over 2019. Recente cijfers over 2020 zijn nog niet beschikbaar.